

**LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS**

**DĖL 2014–2020 METŲ EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS 5 PRIORITETO „APLINKOSAUGA, GAMTOS IŠTEKLIŲ DARNUS NAUDOJIMAS IR PRISITAIKYMAS PRIE KLIMATO KAITOS“ PRIEMONĖS NR. 05.4.1-APVA-V-016 „SAUGOMŲ TERITORIJŲ IR VALSTYBINĖS REIKŠMĖS PARKŲ TVARKYMAS, PRITAIKYMAS LANKYMOI“ PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠO PATVIRTINIMO**

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasis Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunkčiu, 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ 65 punktą,

t v i r t i n u 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ priemonės Nr. 05.4.1-APVA-V-016 „Saugomų teritorijų ir valstybinės reikšmės parkų tvarkymas, pritaikymas lankymui“ projektų finansavimo sąlygų aprašą Nr. 1 (pridedama).

Aplinkos ministras

Kęstutis Trečiokas

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro  
2015 m. d. įsakymu Nr.

**2014–2020 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ  
PROGRAMOS 5 PRIORITETO „APLINKOSAUGA, GAMTOS IŠTEKLIŲ DARNUS  
NAUDOJIMAS IR PRISITAIKYMAS PRIE KLIMATO KAITOS“ PRIEMONĖS NR.  
05.4.1-APVA-V-016 „SAUGOMŲ TERITORIJŲ IR VALSTYBINĖS REIKŠMĖS PARKŲ  
TVARKYMAS, PRITAIKYMAS LANKYMUĮ“  
PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠAS**

**I SKYRIUS  
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ priemonės Nr. 05.4.1-APVA-V-016 „Saugomų teritorijų ir valstybinės reikšmės parkų tvarkymas, pritaikymas lankymui“ projektų finansavimo sąlygų aprašas (toliau – Aprašas) nustato reikalavimus, kuriais turi vadovautis pareiškėjai, rengdami ir teikdami paraiškas finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamus projektus (toliau – paraiška) pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397 (toliau – Veiksmų programa), 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ priemonės Nr. 05.4.1-APVA-V-016 „Saugomų teritorijų ir valstybinės reikšmės parkų tvarkymas, pritaikymas lankymui“ (toliau – Priemonė) finansuojamas veiklas, taip pat institucijos, atliekančios paraiškų vertinimą, atranką ir iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų (toliau – projektas) įgyvendinimo priežiūrą.

2. Aprašas yra parengtas atsižvelgiant į:

2.1. 2014–2020 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. D1-1050 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – Priemonių įgyvendinimo planas);

2.2. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Projektų taisyklės).

3. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Aprašo 2 punkte nurodytuose teisės aktuose, Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų veiksmų programą, taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“, ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“.

4. Apraše vartojamos kitos sąvokos atitinka:

4.1. Lietuvos Respublikos Želdynų įstatymą, patvirtintą 2007 m. birželio 28 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. X-1241;

4.2. Lietuvos Respublikos statybos įstatymą, patvirtintą 1996 m. kovo 19 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. I-1240;

4.3. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą, patvirtintą 2001 m. gruodžio 4 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. IX-628;

4.4. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 29 d. įsakymą Nr. D1-62 „Dėl atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento ir priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento patvirtinimo“.

5. Priemonės įgyvendinimą administruoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Ministerija) ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra (toliau – įgyvendinančioji institucija).

6. Pagal Priemonę teikiama finansavimo forma – negražinamoji subsidija.

7. Projektų atranka pagal Priemonę bus atliekama valstybės projektų planavimo būdu.

8. Pagal Aprašą projektams įgyvendinti numatoma skirti iki 45 577 563 eurų (keturiasdešimt penkių milijonų penkių šimtų septyniasdešimt septynių milijonų penkių šimtų šešiasdešimt trijų tūkstančių eurų) Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinių fondų (Europos regioninės plėtros fondas) lėšų ir 7 337 216 eurų (septynių milijonų trijų šimtų trisdešimt septynių tūkstančių dviejų šimtų šešiolikos eurų) Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų:

8.1. Aprašo 11.1-11.2 papunktyje nurodytų veiklų įgyvendinimui numatoma skirti iki 41 577 563 eurų (keturiasdešimt vieno milijono penkių šimtų septyniasdešimt septynių tūkstančių penkių šimtų šešiasdešimt trijų eurų) Europos regioninės plėtros fondo lėšų ir 7 337 216 eurų (septynių milijonų trijų šimtų trisdešimt septynių tūkstančių dviejų šimtų šešiolikos eurų) Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų;

8.2. Aprašo 11.3 papunktyje nurodytų veiklų įgyvendinimui numatoma skirti iki 4 000 000 (keturių milijonų eurų) Europos regioninės plėtros fondo lėšų.

9. Priimdama sprendimą dėl projektų finansavimo Ministerija turi teisę 8 punkte nurodytą sumą padidinti, neviršydamą Priemonių įgyvendinimo plane nurodytos Priemonei skirtos lėšų sumos ir nepažeisdama teisėtų pareiškėjų lūkesčių.

10. Priemonės tikslas – sutvarkyti valstybinės reikšmės parkus, pritaikyti saugomas teritorijas lankymui ir padidinti visuomenės informuotumą apie saugomas teritorijas.

11. Pagal Aprašą remiamos šios veiklos:

11.1. saugomų teritorijų, įskaitant kultūros ir gamtos paveldo vertybes, tvarkymas, pritaikymas lankymui ir gamtosauginiam švietimui;

11.2. saugomų teritorijų rinkodaros plėtra;

11.3. valstybinės reikšmės parkų tvarkymas.

12. Pagal Apraše nurodytas remiamas veiklas valstybės projektų sąrašą numatoma sudaryti 2016 m. I ketvirtį.

## **II SKYRIUS REIKALAVIMAI PAREIŠKĖJAMS IR PARTNERIAMS**

13. Aprašo 11.1.-11.2 papunkčiuose nurodytų veiklų įgyvendinimui galimas pareiškėjas – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Aprašo 11.3 papunktyje nurodytos veiklos įgyvendinimui galimi pareiškėjai – savivaldybių administracijos, galimi partneriai – saugomų teritorijų direkcijos.

14. Partnerio įtraukimo į projektą būtinumas turi būti pagrįstas.

15. Pareiškėjas ir partneris (-iai) turi būti organizaciniu požiūriu ~~yra~~ pajėgūs tinkamai ir laiku įgyvendinti teikiamą projektą ir atitikti jam (jiems) keliamus reikalavimus, išdėstytus Aprašo 1 priedo 5 punkte.

16. Reikalavimai pareiškėjų (projekto vykdytojų) administraciniams gebėjimams:

16.1. projekto vadovas, kuris atsakingas už projekto stebėseną ir vykdymą, turi turėti ne žemesnį, kaip aukštąjį koleginių išsilavinimą, 2 m. patirtį projektų valdyme;

16.2. projekto finansininkas turi turėti ne žemesnį, kaip aukštąjį koleginių išsilavinimą,, ne mažesnę kaip 2 m. darbo buhalterinės apskaitos srityje patirtį;

16.3. asmuo, atsakingas už projekto veiklų priežiūrą:

16.3.1. kai projekte numatoma vykdyti Aprašo 11.1 papunktyje nurodytą veiklą, turėti turėti ne žemesnį kaip aukštąjį koleginių išsilavinimą, ne mažesnę nei 2 m. patirtį vykdant statybos darbų organizavimą ir priežiūrą, jeigu projekto apimtyje numatoma vykdyti statybos ar projektavimo veiklas;

16.3.2. kai numatoma vykdyti Aprašo 11.2 papunktyje nurodytą veiklą, turi turėti ne žemesnį kaip aukštąjį koleginių išsilavinimą, ne mažesnę nei 2 metų patirtį viešinimo (visuomenės informavimo) srityje;

16.3.3. kai numatoma vykdyti Aprašo 11.3 papunktyje nurodytą veiklą, turi turėti ne žemesnį kaip aukštąjį koleginių išsilavinimą, ne mažesnę nei 2 metų patirtį dirbant kraštovaizdžio srityje.

### **III SKYRIUS PROJEKTAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI**

17. Projektas turi atitikti Projektų taisyklių 10 skirsnyje nustatytus bendruosius reikalavimus.

18. Projektas turi atitikti specialųjį projektų atrankos kriterijų, patvirtintą 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos komiteto posėdyje 2015 m. birželio 18 d. – projektas turi atitikti Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“ (toliau – Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų planas) 9.2.3 arba 12.2.2 papunktyje nurodytą uždavinį ir įgyvendinti bent vieną iš Veiksmų plano 2 priedo „Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano įgyvendinimo priemonės 2015–2020 m.“ 14, 112, 113, 114, 115, 118 punktuose išdėstytų priemonių.

19. Projekto, numatančio įgyvendinti Aprašo 11.3 papunktyje nurodytą veiklą, atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektai turi atitikti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakyme Nr. D1-719 „Dėl atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatytus reikalavimus.

20. Pagal šį Aprašą nefinansuojami didelės apimties projektai.

21. Teikiamų pagal Aprašą projektų įgyvendinimo trukmė turi būti ne ilgesnė kaip 36 mėnesiai nuo projekto sutarties pasirašymo dienos, tačiau ne vėlesnė kaip 2023 m. rugsėjo 30 d.

22. Projekto veiklos turi būti vykdomos Lietuvos Respublikoje.

23. Projektu turi būti siekiama bent vieno iš išvardytų stebėsenos rodiklių, kurių skaičiavimo aprašai patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. D1-1050 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ ir paskelbti ES struktūrinių fondų svetainėje [www.esinvesticijos.lt](http://esinvesticijos.lt) adresu <http://esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/isakymas-del-lr-aplinkos-ministro-2014-m-gruodzio-19-d-isakymo-nr-d1-1050-del-2014-2020-metu-es-fondu-investiciju-veiksmu-programos-prioriteto-igyvendinimo-priemoniu-igyvendinimo-plano-ir-nacionaliniu-stebesenos-rodikliu-skaiciavimo-apraso-patvirtinimo>:

23.1. rezultato stebėsenos rodiklio „Lankytojų skaičiaus padidėjimas lankytojų centruose“, kodas R.N.072;

23.2. produkto stebėsenos rodiklio „Numatomo apsilankymų remiamuose kultūros ir gamtos paveldo objektuose bei turistų traukos vietose skaičiaus padidėjimas“, kodas P.B. 209;

23.3. produkto stebėsenos rodiklio „Sutvarkyti, įrengti ir pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektai ir teritorijos“, kodas P.S.335;

23.4. produkto stebėsenos rodiklio „Įgyvendintos visuomenės informavimo apie aplinką priemonės“, kodas P.S.336;

- 23.5. produkto stebėsenos rodiklio „Sutvarkyti valstybinės reikšmės parkai“, kodas P.N.070.
24. Pagal Aprašo 11.1 papunktyje nurodytą veiklą įgyvendinami projektai turi siekti Aprašo 22.1.-22.3. papunktyje nurodytų rodiklių.
25. Pagal Aprašo 11.2 papunktyje nurodytą veiklą įgyvendinami projektai turi siekti Aprašo 22.4. papunktyje nurodyto rodiklio;
26. Pagal Aprašo 11.3 papunktyje nurodytą veiklą įgyvendinami projektai turi siekti Aprašo 22.5 papunktyje nurodyto rodiklio.
27. Žemę, kurioje bus įgyvendinamos Aprašo 11.1 ir 11.3 papunkčiuose nurodytos veiklos, taip pat pastatus ir statinius pareiškėjas turi valdyti nuosavybės teise arba disponuoti jais patikėjimo teise.
28. Projekto parengtumui taikomas reikalavimas iki paraiškos pateikimo būti įvykdžius viešuosius pirkimus:
- 28.1. jeigu projekte numatoma pirkti projekto veiklą įgyvendinimo paslaugas, iki paraiškos pateikimo projekto vykdytojas turi būti įvykdęs iki 20 proc. projekto apimtyje numatomų vykdyti paslaugų viešųjų pirkimų pirkimų (į 20 proc. projekto apimtyje numatomų vykdyti viešųjų pirkimų neįskaičiuojamas projekto administravimo paslaugų pirkimas).
- 28.2. jeigu projekte numatoma įgyvendinti statybos, remonto, rekonstrukcijos ir pirkti projekto veiklą įgyvendinimo paslaugas, iki paraiškos pateikimo projekto vykdytojas turi būti įvykdęs iki 20 proc. projekto apimtyje numatomų vykdyti viešųjų pirkimų (į 20 proc. projekto apimtyje numatomų vykdyti viešųjų pirkimų neįskaičiuojamas projekto administravimo paslaugų pirkimas).
29. Siekiant išvengti rizikos dėl dvigubo projekto finansavimo pareiškėjas turi patvirtinti raštu, kad į projektą įtrauktos veiklos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 7 prioriteto „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“ Vidaus reikalų ministerijos administruojamų priemonių: Nr. 07.1.1-CPVA-V-902 „Pereinamojo laikotarpio tikslinių teritorijų vystymas. I“, Nr. 07.1.1-CPVA-V-903 „Pereinamojo laikotarpio tikslinių teritorijų vystymas. II“ veiklomis, Kultūros ministerijos administruojamomis Veiksmų programos priemonių: Nr. 05.4.1-CPVA-V-301 „Aktualizuoti kultūros paveldo objektus“, Nr. 05.4.1-CPVA-R-302 „Aktualizuoti savivaldybių kultūros paveldo objektus“; Nr. 05.4.1-CPVA-K-303 „Aktualizuoti viešąjį ir privatų kultūros paveldą“ ir Ūkio ministerijos administruojamų Veiksmų programos priemonių: Nr. 05.4.1-LVPA-K-829 „Prioritetinių turizmo plėtros regionų e-rinkodara“, Nr. 05.4.1-LVPA-V-830 „Nacionalinių turizmo maršrutų, trasų ir produktų rinkodara bei turizmo ženklinimo infrastruktūros plėtra“, Nr. 05.4.1-LVPA-R-831 „Savivaldybes jungiančių turizmo trasų ir turizmo maršrutų informacinės infrastruktūros plėtra“.
30. Negali būti numatyti projekto apribojimai, kurie turėtų neigiamą poveikį lyčių lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principų įgyvendinimui.
31. Neturi būti numatyti projekto veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui.
32. Viešinant projekto veiklas turi būti vadovaujama nediskriminuojančio viešinimo principais: viešinimo veiklos neturi diegti ir skleisti lyčių ar amžiaus grupių stereotipų, turi užtikrinti, kad jis būtų prieinamas įvairioms grupėms.
33. Projekto vykdytojas privalo rangovams pateikti metodinius horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimo nurodymus:
- 33.1. Finansų ministerijos parengtas gaires („Lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto įgyvendinimas ES struktūrinės paramos investicijose: metodinės gairės institucijoms, pareiškėjams ir projektų vykdytojams“, 2014, ir „Horizontalieji prioritetai: praktinis vadovas pareiškėjams ir projektų vykdytojams“, 2009);

33.2. Neįgaliesiems pritaikytų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainių kūrimo, testavimo ir įvertinimo metodines rekomendacijas, patvirtintas Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2004 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. T-40 „Dėl Neįgaliesiems pritaikytų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainių kūrimo, testavimo ir įvertinimo metodinių rekomendacijų patvirtinimo“.

34. Perkant prekes ir paslaugas, susijusias su projekto administravimu vykdomi žalieji pirkimai, pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymas Nr. D1-508 „Dėl Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašų, Aplinkos apsaugos kriterijų ir Aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos turi taikyti pirkdamos prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Projekto vykdytojas gali vykdyti viešuosius pirkimus atsižvelgdamas į šiame punkte nurodyto teisės akto nuostatas.

35. Pagal šį Aprašą valstybės pagalba, kaip ji apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (OL 2010 C 83, p. 47) 107 straipsnyje ir *de minimis* pagalba neteikiama.

#### **IV SKYRIUS TINKAMŲ FINANSUOTI PROJEKTO IŠLAIDŲ IR FINANSAVIMO REIKALAVIMAI**

36. Projekto išlaidos turi atitikti Projektų taisyklių VI skyriuje ir Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, kurios paskelbtos svetainėje [www.esinvesticijos.lt](http://www.esinvesticijos.lt), išdėstytus projekto išlaidoms taikomus reikalavimus.

37. Didžiausia galima projekto, įgyvendinamo pagal Aprašo 11.1-11.2 papunkčiuose nurodytas veiklas finansuojamoji dalis sudaro 100 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Didžiausia galima projekto, įgyvendinamo pagal Aprašo 11.3 papunktyje nurodytą veiklą, finansuojamoji dalis sudaro 85 procentus visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, pareiškėjas ir (arba) partneris privalo prisidėti prie projekto finansavimo ne mažiau nei 15 procentų visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

38. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kurios nepadengia projektui skiriamo finansavimo lėšos, turi būti finansuojama iš projekto vykdytojo ir (ar) partnerio lėšų.

39. Pajamoms iš projekto veiklų, gautoms projekto įgyvendinimo metu ir projekto tęstinumo laikotarpiu, taikomi reikalavimai, nustatyti Projektų taisyklių 36 skirsnyje.

40. Pagal Aprašą tinkamų arba netinkamų finansuoti išlaidų kategorijos yra šios:

<b>Išlaidų kategorijos Nr.</b>	<b>Išlaidų kategorijos pavadinimas</b>	<b>Reikalavimai ir paaiškinimai</b>
1.	<b>Žemė</b>	Tinkama finansuoti jei žemės pirkimo išlaidos sudaro ne daugiau nei 10 procentų visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, išskyrus pagrįstus atvejus, kai žemės pirkimas yra susijęs su aplinkos apsauga ir žemę pagal sandorius įsigijo biudžetinė įstaiga.
1.1.	Žemės mokesčiai, komisiniai mokesčiai nekilnojamojo turto agentūroms ar pirkimo-pardavimo tarpininkams	Netinkama finansuoti.
2.	<b>Nekilnojamasis turtas</b>	Netinkama finansuoti.
3.	<b>Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai</b>	
3.1.	Projektų, numatančių įgyvendinti Aprašo 11.3 papunktyje nurodytą veiklą	

3.1.1.	Pastatų statybos, rekonstravimo ir remonto išlaidos	Netinkama finansuoti
3.1.2.	Techninio projekto parengimo ir techninės priežiūros išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.3.	Inžinerinių statinių statybos, rekonstravimo, remonto išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.4.	Apšvietimo įrengimo išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.5.	Vandens telkinių tvarkymo darbų išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.6.	Mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių įsigijimo, jų statybos, rekonstravimo, remonto išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.7.	Reljefo atstatymo, formavimo išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.8.	Vizualinės informacijos įrengimo išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.9.	Paviršinio ir požeminio vandens surinkimo ir nuvedimo darbų išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.10.	Želdinių tvarkymo, veisimo ir priežiūros darbų išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.11.	Dirbtinių elementų, skirtų padėti rūšims įveikti kraštovaizdžio kliūtis, įrengimo išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.12.	Kraštovaizdžio formavimo kirtimų darbų išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.13.	Archeologinių tyrimų išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.14.	Želdinių inventorizavimo ir būklės įvertinimo išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.15.	Inžinerinių-geologinių tyrimų išlaidos	Tinkama finansuoti
3.1.16.	Turto draudimo išlaidos projekto įgyvendinimo metu	Tinkama finansuoti
3.2.	Projektams, numatantiems įgyvendinti Aprašo 11.1 papunktyje nurodytą veiklą	
3.2.1.	Statybos, rekonstravimo ir remonto darbų išlaidos ir paslaugos reikalingos statybos, rekonstravimo ir remonto darbų vykdymui	Tinkama finansuoti
4.	<b>Įranga, įrenginiai ir kitas turtas</b>	
4.1.	Baldai	Tinkama finansuoti
4.2.	Kompiuterinė technika	Tinkama finansuoti
4.3.	Kita įranga gamtos mokymams	Tinkama finansuoti
4.4.	Patentai/licenzijos/prekių ženklai	Tinkama finansuoti
4.5.	Transporto priemonės	Netinkama finansuoti
4.6.	Įsigyto turto draudimo išlaidos	Netinkama finansuoti
5.	<b>Projekto vykdymas:</b>	
5.1.	Projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio ir atlygio projektą vykdančiams fiziniams asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos	Tinkama finansuoti.
5.2.	Projektą vykdančio personalo komandiruočių išlaidos	Tinkama finansuoti.
5.3.	Tyrimų, studijų, leidybos, saugomų teritorijų rinkodaros ir viešinimo paslaugų išlaidos.	Tinkama finansuoti.

5.4.	Projekto veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių, patalpų eksploatavimo išlaidos	Tinkama finansuoti.
5.5.	Projektinių pasiūlymų, paraiškų, viešųjų pirkimų dokumentų rengimo paslaugų pirkimo išlaidos	Netinkama finansuoti.
5.6.	Projekto vykdytojui ar partneriui priklausančio ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos	Netinkama finansuoti.
6.	<b>Informavimas apie projektą</b>	Tinkamos finansuoti tik privalomos viešinimo priemonės pagal Projektų taisyklių 37 skirsnio nuostatas
7.	<b>Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal fiksuotąją projekto išlaidų normą:</b>	
7.1.	Projekto administravimo paslaugų pirkimo išlaidos, kai visos projekto administravimo paslaugos perkamos iš tiekėjo, negali viršyti Projektų taisyklių 10 priedo 4 punkto 6 skiltyje nurodytų fiksuotųjų normų ir turi būti pagrįstos išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentais; kitu atveju, kai už projekto administravimą atsakingas pats projekto vykdytojas ar partneris, t. y. nėra sudaroma administravimo paslaugų sutartis, taikoma fiksuotoji norma pagal Projektų taisyklių 10 priedo 4 punktą ir gali būti apmokama supaprastintų išlaidų būdu.	Tinkama finansuoti

## V SKYRIUS PARAIŠKŲ RENGIMAS, PAREIŠKĖJŲ INFORMAVIMAS, KONSULTAVIMAS, PARAIŠKŲ TEIKIMAS IR VERTINIMAS

41. Galimi pareiškėjai ne vėliau kaip per 120 darbo dienų po kvietimo teikti projektinius pasiūlymus gavimo turi Ministerijai pateikti projektinį pasiūlymą pagal formą, nustatytą Valstybės projektų atrankos tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr.276 „Dėl Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“, paskelbtą ES struktūrinių fondų svetainėje [www.esinvesticijos.lt](http://www.esinvesticijos.lt).

42. Kartu su projektiniu pasiūlymu galimi pareiškėjai elektroniniu formatu turi pateikti:

43. investicinį projektą, parengtą vadovaujantis Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodiką ir skaičiuokle, taip pat Lietuvos Respublikos finansų ministerijos skelbiamomis Viešųjų investicijų projektų sąnaudų ir naudos analizės metodinėmis rekomendacijomis, skelbiamomis ES struktūrinių fondų svetainėje [www.esinvesticijos.lt](http://www.esinvesticijos.lt). Siekiant įgyvendinti Aprašo 11.1 papunktyje nurodytą veiklą ir rengiant investicinį projektą, minimaliai turi būti išnagrinėtos ir palygintos alternatyvos, numatytos Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodikoje, patvirtintoje 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos valdymo komiteto 2014 m. spalio 13 d. posėdžio protokolo Nr. 35 sprendimu (toliau – Kokybės metodika). Kokybės metodika skelbiama ES struktūrinių fondų



svetainėje [www.esinvesticijos.lt](http://www.esinvesticijos.lt). Papildomos alternatyvos taip pat gali būti išnagrinėtos pareiškėjo iniciatyva. Alternatyvos, kurioms taikomi teisiniai, ekonominiai, socialiniai apribojimai, nenagrinėjamos;

43.1. sąnaudų ir naudos analizės rezultatų lentelę, parengtą pagal formą, nustatytą Kokybės metodikos 4 priede „Sąnaudų ir naudos analizės rezultatai“ nustatytą formą.

44. Ministerija, įvertinusi projektinius pasiūlymus, priims sprendimą dėl valstybės projektų sąrašo sudarymo. Į valstybės projektų sąrašą gali būti įtraukti tik Projektų taisyklių 37 punkte nustatytus reikalavimus atitinkantys projektai. Pareiškėjai, kurių projektai įtraukti į valstybės projektų sąrašą, įgis teisę teikti paraišką finansuoti projektą.

45. Pareiškėjas per 14 dienų nuo kvietimo teikti paraiškas dėl valstybės projekto įgyvendinimo gavimo dienos, įgyvendinančiajai institucijai turi pateikti informaciją apie planuojamus, vykdomus ir baigtus pirkimus per Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų mainų svetainę (toliau – DMS) užpildydamas pirkimų planą (pagal SFMIS ir įgyvendinančios institucijos nustatytą formą).

46. Siekdamas gauti finansavimą pareiškėjas turi užpildyti paraišką, kurios forma nustatyta Projektų taisyklių 3 priede ir skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje [www.esinvesticijos.lt](http://www.esinvesticijos.lt).

47. Pareiškėjas pildo paraiškos formą ir teikia ją per DMS Projektų taisyklių 12 skirsnyje nustatyta tvarka. Pareiškėjas prie DMS jungiasi naudodamasis Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platforma ir užsiregistruoja tampa DMS naudotoju.

48. Jei vadovaujančioji institucija laikinai neužtikrina DMS funkcinių galimybių ir dėl to pareiškėjai negali pateikti paraiškos ar jos priedo (-ų) paskutinę paraiškų pateikimo termino dieną, įgyvendinančioji institucija paraiškų pateikimo terminą pratęsia 7 dienų laikotarpiui ir (arba) sudaro galimybę paraiškas ar jų priedus pateikti kitu būdu bei apie tai paskelbia Projektų taisyklių 82 punkte nustatyta tvarka.

49. Kartu su paraiška pareiškėjas turi pateikti šiuos priedus:

49.1. pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokesčio tinkamumo finansuoti Europos Sąjungos fondų ir (arba) Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis klausimyną;

49.2. Aprašo 16 punkte nurodytų asmenų gyvenimo aprašymus ir darbo patirtį įrodančius dokumentus;

49.3. partnerio deklaraciją (jei taikoma);

49.4. jungtinės veiklos (partnerystės) sutarties kopiją, kurioje turi būti nustatytas partnerių atsakomybių pasiskirstymas, rizikų pasidalinimas, finansiniai įsipareigojimai ir kiti įsipareigojimai, kurie būtini įgyvendinant projektą (jei taikoma);

49.5. projekto biudžeto paskirstymą pagal pareiškėją ir partnerį (jei taikoma);

49.6. pareiškėjo ir (arba) partnerio įsipareigojimą (juridinio asmens valdymo organo, turinčio kompetenciją priimti atitinkamą sprendimą) padengti tinkamas ir netinkamas finansuoti, tačiau šiam projektui įgyvendinti būtinas išlaidas, ir tinkamas išlaidas, kurių nepadengia projekto finansavimas;

49.7. patvirtinimą raštu, kad projektas atitinka Aprašo 29 punkte nustatytą reikalavimą;

49.8. įvykusių pirkimų viešojo pirkimo procedūrų ataskaitų kopijas. Įvykdytų pirkimų procedūrų dokumentus pagal 2014 m. lapkričio 27 d. įgyvendinančiosios institucijos direktoriaus įsakymu Nr. T1-190 patvirtintą Projektų viešųjų pirkimų patikros tvarkos aprašą pareiškėjams ir projektų vykdytojams, skelbiamą įgyvendinančiosios institucijos svetainėje [www.apva.lt](http://www.apva.lt).

50. Visi Aprašo 49 punkte nurodyti priedai turi būti teikiami per DMS. Jei priedai teikiami ne kartu su paraiška, jie turi būti pateikti iki paraiškai teikti nustatyto termino paskutinės dienos. Paraiškos pateikimo data ir laikas nustatomi pagal paskutinio pateikto priedo pateikimo datą ir laiką.

51. Paraiškų pateikimo paskutinė diena nustatoma valstybės projektų sąrašė, bet ne vėlesnė, nei 6 mėnesiai nuo valstybės projektų sąrašo patvirtinimo dienos. Pareiškėjui praleidus valstybės projektų sąrašė nustatytą paraiškos pateikimo terminą, sprendimą dėl paraiškos priėmimo,

atsižvelgdama į termino praleidimo priežastis, priima įgyvendinančioji institucija. Šį sprendimą įgyvendinančioji institucija suderina su ministerija.

52. Pareiškėjai informuojami ir konsultuojami Projektų taisyklių 5 skirsnyje nustatyta tvarka. Informacija apie konkrečius įgyvendinančiosios institucijos konsultuojančius asmenis ir jų kontaktus bus nurodyta įgyvendinančiosios institucijos siunčiamame pasiūlyme teikti paraiškas pagal valstybės projektų sąrašą.

53. Įgyvendinančioji institucija atlieka projekto tinkamumo finansuoti vertinimą Projektų taisyklių 14 ir 15 skirsniuose nustatyta tvarka pagal Aprašo 1 priede „Tinkamumo finansuoti vertinimo lentelė“ nustatytus reikalavimus.

54. Paraiškos vertinimo metu įgyvendinančioji institucija gali paprašyti pareiškėjo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus. Pareiškėjas privalo pateikti šią informaciją ir (arba) dokumentus per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą terminą.

55. Paraiškos vertinamos ne ilgiau kaip 60 dienų nuo valstybės projekto paraiškos gavimo dienos.

56. Nepavykus paraiškų įvertinti per nustatytą terminą (kai paraiškų vertinimo metu reikia kreiptis į kitas institucijas, atliekama patikra projekto įgyvendinimo ir (ar) administravimo vietojevertinimo terminas gali būti pratęstas įgyvendinančiosios institucijos sprendimu. Apie naują paraiškų vertinimo terminą įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus per DMS.

57. Paraiška atmetama dėl priežasčių, nustatytų Apraše ir Projektų taisyklių 14–15 skirsniuose, juose nustatyta tvarka. Apie paraiškos atmetimą pareiškėjas informuojamas per DMS.

58. Pareiškėjas sprendimą dėl paraiškos atmetimo gali apskųsti Projektų taisyklių 43 skirsnyje nustatyta tvarka ne vėliau kaip per 14 dienų nuo tos dienos, kurią pareiškėjas sužinojo ar turėjo sužinoti apie skundžiamus įgyvendinančiosios institucijos veiksmus ar neveikimą.

59. Sprendimą dėl projekto finansavimo arba nefinansavimo priima Ministerija Projektų taisyklių 17 skirsnyje nustatyta tvarka.

60. Ministerijai priėmus sprendimą finansuoti projektą, įgyvendinančioji institucija per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo gavimo dienos per DMS pateikia šį sprendimą pareiškėjams.

61. Pagal Aprašą finansuojamiems projektams įgyvendinti bus sudaromos dvišalės sutartys.

62. Įgyvendinančioji institucija Projektų taisyklių 18 skirsnyje nustatyta tvarka parengia ir pateikia pareiškėjui projekto sutarties projektą ir nurodo pasiūlymo pasirašyti sutartį galiojimo terminą. Pareiškėjui per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą pasiūlymo galiojimo terminą nepasirašius sutarties, pasiūlymas pasirašyti sutartį netenka galios. Pareiškėjas turi teisę kreiptis į įgyvendinančiąją instituciją su prašymu dėl objektyvių priežasčių, nepriklausančių nuo pareiškėjo, pakeisti sutarties pasirašymo terminą.

63. Projekto sutarties originalas gali būti rengiamas ir teikiamas:

63.1. kaip pasirašytas popierinis dokumentas

63.2. arba kaip elektroninis dokumentas, pasirašytas elektroniniu parašu, priklausomai nuo to, kokią šio dokumento formą pasirenka projekto vykdytojas.

## **VI SKYRIUS PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO REIKALAVIMAI**

64. Projektas įgyvendinamas pagal projekto sutartyje, kurios forma nustatyta Projektų taisyklių 4 priede, ir Projektų taisyklėse nustatytus reikalavimus. Projektui taip pat taikomi reikalavimai, nustatyti Apraše.

65. Projekto vykdytojas privalo teikti dokumentus, reikalingus pirkimų priežiūrai atlikti, ir derinti juos vadovaujantis 2014 m. lapkričio 27 d. įgyvendinančiosios institucijos direktoriaus įsakymu Nr. T1-190 patvirtintu Projektų viešųjų pirkimų patikros tvarkos aprašu pareiškėjams ir projektų vykdytojams, skelbiamu įgyvendinančiosios institucijos svetainėje [www.apva.lt](http://www.apva.lt).

66. Projekto vykdytojas rengdamas išlaidų pagrindimo dokumentus, teikiamus su mokėjimo prašymais, turi vadovautis 2014 m. lapkričio 27 d. įgyvendinančiosios institucijos

direktoriaus įsakymu Nr. T1-190 patvirtintu Mokėjimo prašymų teikimo aprašu, skelbiamu įgyvendinančiosios institucijos svetainėje [www.apva.lt](http://www.apva.lt). Visos projekto išlaidos turi būti patvirtintos apskaitos dokumentais ir turi būti užtikrinamas šių dokumentų atsekamumas.

67. Jei Aprašas keičiamas jau atrinkus projektus, šie pakeitimai, nepažeidžiant lygiateisiškumo principo, taikomi ir įgyvendinamiems projektams Projektų taisyklių 91 punkte nustatytais atvejais.

68. Veiklų, susijusių su investicijomis tęstinumas turi būti užtikrintas 5 metus po projekto finansavimo pabaigos Projektų taisyklių 27 skirsnyje nustatyta tvarka.

69. Projekto vykdytojas, norėdamas perduoti sukurtą materialųjį turtą ūkinės veiklos vykdymui, turi laikytis konkurencijos principų, t.y. materialiojo turto naudotojas turi būti atrinktas atviros, skaidrios ir nediskriminacinės procedūros būdu.

70. Papildomas finansavimas projektui gali būti skirtas vadovaujantis Projektų taisyklių 20 skirsnyje nustatyta tvarka, jeigu yra tenkinami šie papildomi reikalavimai:

70.1. projekto vykdytojas įsipareigoja prisidėti prie padidėjusios vertės projekto įgyvendinimo savo lėšomis proporcingai pagal projekto sutartyje numatytą finansavimo intensyvumą;

70.2. projekto vykdytojas yra pasirašęs prekių, paslaugų ir (ar) darbų pirkimo sutartis arba yra baigta viešojo pirkimo vertinimo procedūra (pasirašyta vertinimo ataskaita);

70.3. projekto veiklos nepabaigtos.

## **VII SKYRIUS APRAŠO KEITIMO TVARKA**

57. Aprašo keitimo tvarka nustatyta Projektų taisyklių 11 skirsnyje.

58. Jei Aprašas keičiamas jau atrinkus projektus, šie pakeitimai, nepažeidžiant lygiateisiškumo principo, taikomi ir įgyvendinamiems projektams Projektų taisyklių 91 punkte nustatytais atvejais.